

Oriola o l'urbanisme segons el Partit Popular

Luis F. Cartagena, diputat estatal del PP i un dels homes clau del partit al País Valencià, ha mantingut a Oriola, on és alcalde, una política urbanística que ha afavorit les irregularitats i l'especulació.

Luis Fernando Cartagena, diputat pel PP a les Corts espanyoles i alcalde d'Oriola (la Vega Baixa), s'ha convertit en el número dos del partit conservador al País Valencià. Home de màxima confiança del candidat popular a la presidència de la Generalitat, Eduardo Zaplana, Cartagena és el nom més probable per a ocupar la Conselleria d'Obres Públiques, Urbanisme i Transports en cas que el PP guanyara la Generalitat. El resultat de la seua gestió urbanística a Oriola no deixa, però, cap dubte sobre el seu estil: construccions il·legals, irregularitats de tota mena i fosques manobres administratives amb el benefici clar de certs constructors, alguns d'ells directament connectats al PP.

La laxitud del regidor d'Urbanisme. El 6 d'abril del 1992, els funcionaris responsables del negociat d'infraccions urbanístiques i de la brigada de disciplina urbanística de l'Ajuntament d'Oriola redactaren un document ben significatiu: manifestaven que hi havia 268 actes per infraccions que havien estat presentades davant el regidor d'Urbanisme, José Manuel Medina, i que aquest les havia paralitzat. Les infraccions anaven des de petites reformes en cases particulars fetes sense llicència, a urbanitzacions completes en la zona costanera, construïdes sobre sòl no urbanitzable. Algunes dataven de l'any 1988, estaven doncs, a punt de prescriure. Segons la llei, si l'Ajuntament no tramita els expedients de sanció abans de quatre anys, ja no hi ha delictes, ni per tant multa a pagar. Els promotors que figuraven en la llista dels 268 te-

Luis Fernando Cartagena. Alcalde popular d'Oriola, des del 1986 figura en la llista d'Hisenda, com a propietari d'un compte amb diners negres en el Banc de Santander.

nien moltes possibilitats, donada la negativa del regidor d'Urbanisme a tramitar l'expedient, que "el temps" els evitara el pagament de les seues multes. Entre la llista dels afortunats hi ha noms ben coneguts a Oriola (vegeu requadre): els de molts delegats de l'alcalde a les pedanies de la localitat, gent de confiança, que Luis Fernando Cartagena ha nomenat a dit. Aquests delegats, alguns d'ells constructors, són també els encarregats d'executar part de les obres municipals per adjudicació directa. El negoci és rodó: a més de no pagar les sancions urbanístiques que cometien, gràcies al nul interès per tramitar-ne els expedients, i privar així l'Ajuntament d'uns ingressos que li pertanyen, obtenen benefici de les contractes que el mateix Ajuntament els encomana. Un dels casos més representatius és el de José María Ortiz Verdú, delegat a Sant Bartomeu i president en aquella localitat del PP. Des del any 1988, ha tingut almenys 15 expedients oberts per infraccions, cinc dels quals no han estat tramitats per la negativa expressa del

La xarxa dels favors

José Zaplana Campos

Delegat de l'alcalde a Camí Vell de Callosa. Gerent i propietari de Construcciones Zaplana Caselles, SL. El 1994 se li adjudicaren obres municipals per valor de 8.600.000 ptes.

Pedro Bernabeu Rodríguez

Delegat de l'alcalde a Badén. El regidor d'Urbanisme paralitzà el 1991 cinc expedients per infracció urbanística contra Bernabeu.

José Maria Ortiz Verdú

Delegat de l'alcalde a Sant Bartomeu i president del PP a la pedania. Gerent de Promociones Ortiz Verdú, SL, i soci de Trovega, SL. El 1989 se li adjudicaren obres municipals per valor de 6.169.640 ptes., i el 1993, per valor de 8.228.787 pessetes. Li han hagut d'obrir almenys 15 expedients per infraccions urbanístiques, entre elles la construcció de vuit dúplexs en sòl no urbanitzable al Camí de Rafal, el 1988. Com a mínim cinc d'aquests expedients van ser arxivats a causa de la negativa de l'alcalde o el delegat d'Urbanisme a signar l'ordre de sanció i van prescriure quatre anys després.

José Antonio Espínosa Larrosa

Delegat de l'alcalde a Arneva. Se li ha ajudat el servei de la grua municipal.

Antonio Ruiz Hernández

Delegat de l'alcalde a Desamparados. Gerent i propietari de Promociones Ruiz, SL. El 1994 se li adjudicaren obres municipals per valor de 9.053.800 ptes.

Asensio López González

Delegat de l'alcalde a Camino Enmedio. El 1991, José Manuel Medina paralitzà un expedient per infracció urbanística contra ell i el 1992 un altre contra el seu germà Francisco López González.

Gabriel García Sempere

Delegat de l'alcalde a Correntias Medias, fins al 1990. El 1988 el tinent alcalde-delegat d'Urbanisme, José Manuel Medina Canizares, va paralitzar un acte d'infracció contra el seu fill, Gabriel García Saez.

Jesús Sanchez Fernández

Delegat de l'alcalde a Camí de Beniel. El 1991, José Manuel Medina, paralitzà una ordre d'infracció urbanística contra ell i una altra contra el seu germà, Antonio Sánchez Fernández.

Víctor Gea García

Regidor de Medi Ambient i Joventut. El 1992, l'Ajuntament va paralitzar un expedient per infracció urbanística contra el seu oncle José Àngel Gea Meseguer.

Adrian Ruiz Costa

Delegat de l'alcalde en el districte 3, secció 1-D d'Oriola. El 1991 l'Ajuntament va paralitzar un expedient per infracció urbanística contra ell.

José Esquivia Andrés

Regidor de Parcs i Jardins. L'Ajuntament paralitzà un expedient per infracció urbanística contra el seu cosí Enrique Murcia Esquivia.

José Padilla Torres

Regidor de Mercats i Protecció Civil. El 1992, l'Ajuntament va paralitzar un expedient per infracció urbanística contra el seu fill José Padilla Escudero.

Francisco Vicente Rodríguez

Delegat de l'alcalde a La Campaneta. Propietari d'un taller mecànic on són reparats els vehicles municipals.

José Torres Pérez

Delegat de l'alcalde a Escorratell. El 1991, l'Ajuntament paralitzà un expedient per infracció contra el seu pare, José Torres Barberá.

Terme d'Oriola
Platges d'Oriola

responsable d'Urbanisme a signar-los. Però malgrat aquesta tendència a cometre infraccions, l'Ajuntament va dipositar en ell la confiança, i els diners, per a diverses obres públiques. La seua empresa, Ortiz Verdú, SL, obtingué contractes per valor de més de sis milions el 1989 i de més de vuit el 1993. Per a Cartagena: "No és gens estrany que gent de la meua confiança, en la seua activitat privada, obtinga petits contractes amb l'Ajuntament. No són alcaldes pedanis, senzillament representen a l'alcalde en les partides rurals, com s'ha fet tradicionalment, sense vinculació administrativa o legal, i per tant no tenen cap incompatibilitat". La llei, però, no és tan clara com l'alcalde pretén, ja que aquests delegats redacten certificats de plena validesa legal i entrarien aleshores dins la categoria de les persones "incompatibles" amb la possibilitat de ser adjudicataris d'obres públiques municipals.

Però no sols els delegats són beneficiats amb la peculiar política urbanística de l'equip de Cartagena. Entre la llista de beneficiats pels "oblits administratius" hi ha també familiars dels regidors populars de l'Ajuntament. La xarxa s'estén en una complicada trama de relacions polítiques, urbanístiques i familiars. Un dels casos més destacables és el d'Àngel Fenoll Pérez. Fenoll participa en diverses empreses entre les quals figuren Orcelitana de Construcciones, a qui el consistori de Luis F. Cartagena va adjudicar obres per valor de 90.489.505 pessetes durant l'any 93 i Servioplac, que durant el mateix any va rebre encàrrecs per valor de 15.699.080 pessetes. L'empresari participa també en Colsur, SL, encarregada de la recollida del fem en la costa oriolana. Àngel Fenoll va reconèixer la setmana passada en un judici que va recollir vots per correu a favor del PP de manera fraudulenta en les eleccions del 1989. Fenoll, juntament amb José Francisco González, ofería als ciutadans d'Oriola una partida d'ajudes familiars de 35.000 pessetes cadascuna. Els interessats havien de signar uns papers que després resultaven ser circulars de vot per correu que Fenoll i González omplien a favor del Partit Popular. Una dotzena de persones van creure l'estratema però només quatre vots van ser efectius. L'alcalde d'Oriola es va afanyar a comunicar que cap dels dos implicats és militant del PP.

Cala Dorada obtingué llicència de l'alcalde contra el parer dels tècnics municipals. Segons Cartagena, calia "adaptar-se a la realitat".

A més, Cartagena va indicar a EL TEMPS en relació a la contractació dels seus delegats: "seria ridícul pensar que amb la meua trajectòria política jo caiguera en el joc de fer favors a amics o coneguts. Es tracta de petites obres per adjudicació directa que, de vegades, jo ni conec."

La falta d'interès per fer efectives les sancions urbanístiques havia generat el 1991 una quantitat pendent de cobrament de 305 milions de pessetes, segons consta en una auditoria efectuada per la Sindicatura de Comptes sobre les finances de l'Ajuntament d'Oriola. El 81,9% d'aquest deute tenia almenys dos anys i anava ja, doncs, camí de prescriure.

Les irregularitats amb les denúncies per infraccions apareixen, però, també quan aquestes arriben a cobrar-se. Al novembre del 1993 José Antonio Illescas, un industrial de la localitat, inicià els tràmits per poder legalitzar una nau, construïda quatre anys abans sense llicència. Malgrat que el delictes ja havia prescrit, el secretari de l'Ajuntament indicà al representat de l'industrial que tot quedaria arreglat amb el pagament de 724.430 pessetes. Aquest, sorprès, va decidir pagar amb un taló a nom de l'Ajuntament. Dies després, quan ja la irregular multa havia estat pagada, l'Ajuntament va decidir imposar una sanció a la indústria d'Illescas, per l'import exacte que ja havia pagat.

Dues persones són claus en la gestió urbanística municipal i en les seues peculiars maneres, el regidor d'Urbanisme i tinent d'alcalde, José Manuel Medina Canizares, en qui Cartagena ha delegat la responsabilitat en aquesta matèria, i el secretari de la corporació, Alfonso Ramón Martínez Franco. Martínez Franco és des d'abril del 1992 l'únic funcionari que controla els expedients per sancions, la resta van ser traslladats a altres delegacions després que redactaren l'informe amb els 268 expedients retinguts. L'actual secretari d'Oriola ja tenia experiència en la retenció d'expedients. En la seua anterior destinació, San Javier, a Múrcia, va ser sancionat diverses vegades per irregularitats en el seu treball. El 1986 el ple municipal va acordar suspendre'l de sou i feina durant un mes per retenir un expedient d'infracció urbanística durant més de dos anys. Aquesta retenció provocà que l'Ajuntament haguera d'acceptar un recurs per part de l'infractor i perdera la possibilitat de cobrar la multa.

Dispersió = especulació. La particular geografia d'Oriola ha afavorit la dispersió de la població en 26 pedanies en les quals l'alcalde nomena un representat de la seua confiança. Dels cinquanta mil habitants que poblen el terme municipal, només la meitat resideix al nucli central. Amb gairebé 500 km², en el límit amb la comunitat autònoma de Múrcia, té també una important franja costanera, que havia restat

pràcticament verge fins a principis dels anys 80, i que ara s'ha convertit en un suculent pastís urbanístic. Oriola ha estat durant els últims anys de la dècada dels 80 el municipi amb major creixement urbanístic del sud del País Valencià i, a la vegada un dels líders indiscutibles en la llista de les infraccions urbanístiques. Tècnics municipals calculen en unes 10.000 les vivendes il·legals que hi ha al terme d'Oriola i la seua platja ha estat l'escenari d'un dels pocs enderrocaments duts a terme per la Conselleria d'Obres Públiques: el dels tres blocs de la urbanització Milpalmeras, construïts en zona protegida per la Llei de Costes.

A la gran extensió del terme municipal i a la dispersió de la població, Oriola ha afegit altres elements que han afavorit el descontrol de la política urbanística. El principal ha estat la falta d'un Pla General d'Ordenació Urbana (PGOU) que regulara on es podia construir. Fins el 1991, la llei d'ocupació de sòl vigent datava de l'any 1959. L'equip de Luis Fernando Cartagena presentà a la Conselleria d'Obres Públiques diversos projectes des del 1986, que aquesta rebutjà entre altres causes per l'excessiva edificabilitat prevista, que preveia un desproporcionat creixement de la població, fins a 200.000 persones. Mentre el PGOU no s'aprovava, molts promotors edificaren, sobretot en la zona costanera, i feren gala, en ocasions, de la "licència verbal" que l'alcalde els havia donat, segons va denunciar en un informe l'antic regidor del CDS Claudio Solano Brotons, ara membre del grup municipal del PP. En aquell informe, Solano Brotons relata que Cartagena retenia durant mesos les successives notificacions de la Conselleria per a reformar el PGOU i que així n'endarreriria l'aprovació i afavoria l'activitat incontrolada dels constructors. Segons l'alcalde: "La falta de PGOU, que començà a tramitar-se el 1981 i no s'ha ratificat fins al 1994, va ser definitiva per al desenvolupament una mica peculiar de l'urbanisme a Oriola. Nosaltres havíem de donar eixida a les demandes dels ciutadans perquè aquests no han de patir els problemes de les diferents administracions."

A més de no tenir PGOU, Oriola tampoc no tenia durant els anys 80 uns límits municipals clars, i aquesta nova irregularitat donà encara més oportunitats als constructors sense escrúpols.

Entre Torrevella i Oriola, la il·legalitat. El 1988, l'Ajuntament d'Oriola va concedir a la promotora Villas Don Quijote, SA, llicència per edificar 22 apartaments enfront del mar, en la zona anomenada Cala Dorada, qualificada com a no urbanitzable. El col·legi d'arquitectes d'Alacant, la Conselleria d'Obres Públiques i un arquitecte municipal destacaren la irregularitat. L'Ajuntament no va fer cap cas d'aquestes denúncies i el projecte continuà endavant. Luis

L'edifici del Zara ha estat objecte de dues permutes entre l'Ajuntament i empreses del promotor Antonio Pedrera. Aquest ha obtingut, a més de l'edifici, uns terrenys a la platja valorats en més de 100 milions de pessetes, a canvi d'un solar que li costà 20 milions de pessetes.

Fernando Cartagena va adduir una excusa ben complicada: Cala Dorada es troba entre els límits de Torrevella i Oriola i ambdues localitats han fet planejaments urbanístics per a la zona. Segons Torrevella, la zona era urbanitzable, segons Oriola, no. Cartagena aplicà com a alcalde d'Oriola, el criteri de l'Ajuntament de Torrevella. Amb les seues paraules: "Hi havia una realitat de fet, que aquella zona tenia llum elèctrica, aigua i totes les infraestructures d'una zona urbanitzable. Jo vaig donar la llicència en contra dels tècnics perquè la realitat m'obligava i encara no teníem el referent legal del PGOU".

Però la costa no ha estat l'únic escenari per a les irregularitats urbanístiques a Oriola. El centre històric de la ciutat, d'especial interès per la seua riquesa monumental, s'ha vist també afectat per les maniobres urbanístiques. El 1990, mentre el PGOU encara esperava que la corporació oriolana aprovava les esmenes introduïdes per la Conselleria d'Obres Públiques, el promotor Antonio Pedrera, mitjançant l'empresa Construcciones Pedrera, SL, va demanar llicència a l'Ajuntament per a construir un edifici de vuit plantes al centre d'Oriola, sobre l'edifici anomenat del Zara. L'antic PGOU li ho permetia, però l'obra representaria un trencament definitiu de la relativa harmonia que encara guarda el centre històric oriolà i la pèrdua d'una de les seues vistes més típiques, amb la ciutat vella sota la muntanya i el seminari. L'Ajuntament proposà al promotor la construcció de quatre plantes només o el canvi d'aquest edifici per uns terrenys de propietat municipal a la platja. El promotor acceptà el canvi pels terrenys de la costa i es va desprendre de l'edifici del Zara.

Tot semblava definitiu, però alguns anys després, al maig del 1994, l'empresa Profotur, SA, on també participa Antonio Pedrera, va ofertar a l'Ajuntament la venda d'uns terrenys, tot i que encara no eren propietat de l'empresa. El consistori va al·legar que la proposta era interes-

sant, però no tenia diners i va proposar a Profotur un nou intercanvi: aquells terrenys per l'edifici del Zara. Profotur hi va acceptar. Antonio Pedrera recuperava així el cèntric edifici, que ara té un jardí davant i on podrà construir cinc plantes, segons l'acord amb el consistori de Cartagena, a més de conservar els terrenys de la platja valorats en 121 milions de pessetes ja el 1989. A canvi, ha hagut de donar un solar que comprà a la CAM per 20 milions de pessetes, i només quan va tenir clar que l'Ajuntament acceptaria el tracte. Al consistori, a més, li van re-

sultar fàcils els tràmits perquè en cinc anys, no s'havia decidit a escripturar la propietat del Zara.

El constructor Antonio Pedrera ha estat l'home que ha venut els locals a Juan Cartagena, germà de l'alcalde perquè aquest poguera obrir un negoci de pastisseries a Oriola.

Un alcalde amb 'pedigree'. La llista de les irregularitats urbanístiques sembla que no té fi: el supermercat Eroski, inaugurat sense llicència de construcció pel mateix alcalde, la urbanització Horizonte, construïda de manera il·legal i denunciada en els diaris suecs com a prototipus d'estafa per als compradors europeus en la costa valenciana... És la tònica imposada per l'etapa del boom urbanístic dels anys 80 i l'arribada de Luis Fernando Cartagena al poder municipal.

Malgrat haver nascut a Madrid fa quaranta anys, Cartagena pertany a una de les famílies millor situades a Oriola. El seu pare i el seu oncle van ser alcaldes de la ciutat sota el règim franquista. Educad al col·legi de Sant Domènec d'Oriola, va estudiar medicina a la Universitat de Múrcia i es va especialitzar en urologia.

La seua trajectòria política va començar en Alianza Popular partit pel qual arribà a ser diputat provincial. Candidat tradicional de la dreta a l'alcaldia d'Oriola, hi va arribar el 1982, gràcies a una moció de censura contra la majo-

La construcció a la zona costera d'Oriola experimentà un augment espectacular durant els darrers anys 80. L'anomenat quinquenni daurat va coincidir amb l'arribada a l'alcaldia de Luis Fernando Cartagena.

ria socialista que va rebre el suport de quatre regidors del CDS. Des d'aquell moment, Cartagena no ha abandonat el càrrec d'alcalde i l'ha compaginat amb el de diputat al Congrés espanyol.

Ben situat al sud, Cartagena s'ha mantingut al marge de les lluites intestines que han caracteritzat la trajectòria del PP valencià en els últims anys. Quan a València feia falta un líder, Luis Fernando Cartagena donà el seu suport incondicional a un altre home del sud, Eduardo Zaplana, alcalde de Benidorm.

Home flegmàtic, qualificat per alguns coneguts de fred, i de gran cultura, tant els membres del seu partit com els de l'oposició li reconeixen el seu exquisit tracte i el seu tarannà dialogant. Cartagena ha volgut aparèixer també com el garant de la integritat territorial del País Valencià enfront dels moviments murcianistes existents a la comarca de la Vega Baixa i contra els quals s'ha manifestat en més d'una ocasió. Aquestes característiques l'han convertit als ulls dels socialistes no oriolans més en un contrincant amb qui mantenir una diplomàtica confrontació que no pas en un enemic a batre.

Per mantenir aquesta impol·luta imatge, Luis Fernando Cartagena ha delegat sovint en homes de la seua confiança decisions, com les urbanístiques, que podien embrutar-la. Però malgrat les seues precaucions, els seu nom ha aparegut implicat en dos escàndols financers. El 1990 Cartagena es va veure esquitxat pel cas Naseiro, sobre el presumpte finançament il·legal del partit Popular, per les seues relacions amb Rosendo Naseiro, que el dugueren a ser investigat pel jutge Manglano. Però l'escàndol més important per a la seua reputació va sorgir el 1993, quan Cartagena aparegué en la llista dels posseïdors d'una "cessió de crèdits" al Banc de Santander investigada pel jutge de delictes monetaris, Miguel Moreiras. Aquestes cessions eren un instrument per amagar a hisenda importants sumes de diners. Luis Fernando Cartagena, que sempre ha negat ser el titular d'aquest compte, tenia, segons Hisenda, un total de 334 milions de pessetes ingressades com a "cessió de crèdit" sota el nom de Francisco Serrano Ibarra, un empresari alacantí. El Tribunal Suprem haurà de decidir en les pròximes setmanes si demana el suplicatori al Parlament espanyol per tal d'interrogar sobre el tema el dirigent popular.

Segons diverses notícies aparegudes en premsa, la investigació de Moreiras s'ha ampliat també a diversos promotors urbanístics que podrien ser elements claus per esbrinar l'origen dels diners d'aquest compte. Entre els noms esmentats destaca el d'Antonio Pedrera, l'antic i actual propietari del Zara, que, a més, és el propietari del club de golf situat a Oriola, on practica habitualment el seu passatemps favorit l'alcalde i diputat Luis Fernando Cartagena.

Teresa Latorre / Jordi Sebastià